

16.10.2012.

Б
Р
О
Ј

10

BILTEN

**Poljoprivredna savetodavna i
stručna služba Jagodina**

SADRŽAJ BILTENA:

STOČARTVO

- POSLEDICE MASTITISA KOD KRAVA
- Dipl.ing.Dragan Jakovljević

RATARSTVO

- REDUKOVANA OBRADA ZEMLJIŠTA
- Dipl.ing.Milanka Miladinović
- MAKROOGLED KUKURUZA 2012-e godine
- Dipl.ing.Miodrag Simić
- SETVA U TOPLE LEJE
- Dipl.ing.Dragan Mijušković

POVRTARSTVO

- ĐUBRENJE SALATE
- Dipl.ing.Mira Miljković

VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

- IZBOR TERENA I PRIVOĐENJE ZEMLJIŠTA ZA ZASNIVANJE ZASADA VINOVE LOZE
- Dipl.ing.Dejan Jocić

ZAŠTITA BILJA

- PARAZITI SEMENA STRNIH ŽITA
- Dipl.ing.Ružica Đukić

POSLEDICE MASTITISA KOD KRAVA

Mastitis je najčešća i ekonomski najskuplja bolest mlečnih krava. Gubici nastaju usled smanjenja proizvodnje, neisporučenog mleka, smanjenog kvaliteta, nižih cena, povećanih troškova tretmana i rada, kao i rizika od novih zaraza i izlučenja krava iz mlečnog stada. Javlja se neposredno pred i u periodu posle telenja. Bolest je kao vatra-odmah je treba gasiti. Svako zakašnjenje intervencije veterinara može biti fatalno. Gde god da se pojavi mastitis biće izgubljen veliki broj grla. Najefikasnija odbrana od ove bolesti je prevencija smatraju mnogi poznati stručnjaci koji se bave ovom tematikom. Svaki stočar treba pažljivo da prati ponašanje krave u svom stadu, naročito kada ulaze u štalu, jer tada krave šalju signale koji su izuzetno važni da bi se blagovremeno uočila pojava mastitisa, a time primenila odgovarajuća intervencija. Treba obratiti pažnju kako hodaju, kakav je sadržaj buraga, ali i kakva je koža vimena, jer tu obično nastupaju prvi znaci mastitisa. Kod životinja obolelih od mastitisa javlja se povišena temperatura, bolne otekline vimena, crvenih mlečnih žlezda, ugrušci i veliki broj bakterija u mleku. Smanjuje se kondicija i pokretljivost životinja. Uočene promene treba zapisivati. Pri jakoj infekciji krave dobijaju groznicu, depresivne su, gube apetit i telesnu masu.

Klinički mastitis može da se javi imesecima posle infekcije i tokom rane laktacije. Vime je u zapaljenju, menjaju se boja i oblik četvrti koje otiču, a javljaju se i otekline na bazi sisa. Lučenje mleka se smanjuje ili sasvim prestaje. Još veće probleme stvara subklinički mastitis jer se teže otkriva. Najpouzdaniji znak je povećanje broja leukocita (somatskih ćelija) u mleku. Prema ispitivanjima stručnjaka vrhunac kliničkog mastitisa javlja se u trenutku telenja ili neposredno pre i posle toga. Tada lako dolazi do infekcija bakterijama koje su u okolini i na vimenu. Zato posebno treba obratiti pažnju na higijenu vimena, jer se na njemu i u okolini nalazi veliki broj različitih bakterija. Infekcija nastaje kada patogeni putem sisnog kanala prodru u mlečnu žlezu. Bakterije mogu ostati u vimenu i jednu i po godinu. Prilikom muže treba redovno evidentirati pojavu broja somatskih ćelija u uzorku mleka. Ako nakon deset dana laktacije dođe do porasta broja somatskih ćelija iznad 150.000 u jednom mililitru mleka to znači da već oko 5 odsto krava u stadu ima problem sa vimenom. To vodi ka pojavi subkliničkog mastitisa. Što se pre ustanovi pojava mastitisa to će se problem uspešnije rešiti. Zato treba početi sa primenom antibiotika kod svih životinja a ne samo kod kojih je primećeno oboljenje. To će sprečiti dalje širenje. Kada je sprovedena uspešna prevencija pojave mastitisa, tretman životinja nije potreban. Zato kravama treba obezbediti što bolje higijenske uslove. Staju treba čistiti dva i više puta dnevno, koristiti dezinfekciona sredstva i uništavati insekte koji prenose veliki broj bakterija i klica. To posebno važi za bokseve za telenje. Pre telenja treba sprovesti sve što je potrebno da se smanji broj somatskih ćelija u mleku krave. Osim toga oko 50 odsto krava ima prekobrojne sise koje treba odstraniti. Mnoge krave u staji imaju običaj da sisaju jedna drugu, čime se bakterije brzo i lako sele s jedne na drugu životinju. Isto važi i za telad koja sisaju obolelu životinju. Ona kasnije mogu da budu prenosioci bolesti tokom čitavog svog života što se ne može naknadno sprečiti. Zato iz stada treba ukloniti krave koje sisaju druge ili im staviti brnjicu koja bi ih sprječavala u tome. Sprečavanje pojave i širenja mastitisa u stadu podrazumeva primenu odgovarajućih čistih i kontrolisanih muzilica, zatim potapanje sisa posle muže u efikasne preparate, tretiranje

četvrti vimena kod svih krava pre zasušenja, tretman svih oblika kliničkog mastitisa i izlučivanje iz stada svih krava s hroničnim mastitisom koje ne reaguju na tretman.

Savetodavac za stočarstvo
Dipl.ing.Dragan Jakovljević

RATARSTVO

REDUKOVANA OBRADA ZEMLJIŠTA

Svedoci smo promene klimatskih prilika i vremenskih dešavanja koje se odvijaju poslednjih godina kao i suše koja je izrazita pojava. Ovakve klimatske prilike direktno utiču na pripremu za setvu kao i samu setvu ozimih strnih useva.

Iskustvo u širokoj proizvodnji i naučna istraživanja poslednjih godina potvrdila su jednakost redukovane obrade zemljišta u odnosu na klasičnu obradu, odnosno duboko oranje i predsetvenu pripremu zemljišta. Poređenje prinosa pokazalo je da su razlike između klasičnog oranja na 25 do 30 santimetara i redukovane obrade zemljišta, zanemarljive; ali je zato potrošnja goriva, korišćenje mehanizacije i utrošeno vreme mnogo veće kod klasičnog načina obrade zemljišta za setvu ozimih strnih useva.

Karakteristika redukovanog sistema obrade je da se izvodi jednostavno i brzo, sa dva do tri tanjiranja završava se i osnovna i dopunska obrada zemljišta. Ovakvim načinom obrade moguće je dnevno obraditi veću površinu zemljišta i pri tome je mnogo jednostavnija predsetvena priprema, koja je u nekim slučajevima i suvišna, te se može i izostaviti. Ovakvim načinom obrade moguće je pšenicu zasejati u optimalnom setvenom roku, što je jedan od preduslova za postizanje visokih prinosa. Upravo u tome je glavna prednost redukovane obrade nad klasičnom i što možemo računati da ćemo plićom obradom zemljišta sigurnije okončati jesenje rdove, pa i setvu pšenice, nego dubokom obradom.

Takođe, pri sadašnjoj ceni goriva nije za potcenjivanje ušteda koja se dobija redukovanom obradom. U praksi je potvrđeno da se pri ovakvoj obradi zemljišta koristi jedna trećina goriva u poređenju sa klasičnom obradom, jer se obrađuje plići sloj zemljišta. Manje je i naprezanje traktora pri tanjiranju, ima manje lomova, a time i manje zastoja.

Mada je dugo vladalo mišljenje stručnjaka da se redukovana obrada za setvu pšenice može primeniti samo u slučaju pogodnog preduseva, kao što su strmine, suncokret i soja, u poslednje vreme poznata su iskustva da ni kukuruz ne predstavlja loš predusev za takvu obradu, zahvaljujući dobrim tanjiračama, moguće je obaviti dobru pripremu zemljišta.

Uspех redukovane obrade zemljišta dosta zavisi od mašina koje se koriste. Najbolji rezultati se postižu primenom teških tanjirača. Kvalitet obrade se poboljšava ako se tanjiranje izvodi unakrsno, ali zbog sukoesivnog skidanja useva i obrade, moguće je tanjiranje obaviti i dijagonalno. Broj tanjiranja koji će se obaviti zavisi od stanja vlage u zemljištu i kvaliteta isitnjenosti žetvenih ostataka prethodnog useva. Najčešće je dovoljno

dva do tri tanjiranja. Iskustvo pokazuje da obrada od 15 santimetara dubine zadovoljavajuća za sve zahteve gajenja pšenice.

Da bi redukovana obrada zemljišta bila uspješnija, potrebno je odmah posle skidanja prethodnog useva isitniti žetvene ostatke, što će omogućiti lakšu i efikasniju upotrebu tanjirače prilikom redukovane obrade zemljišta.

Savetodavac za ratarstvo
dipl.ing.Milanka Miladinović

MAKROOGLED KUKURUZA

Osnovni podaci o ogledu	Hibrid	Sklop (000/ha)	Vlaga %	Prinos (t/ha)
Lokalitet: Kočino selo - Jagodina Steva: 28.04.2012. Berba: 07.10.2012. Đubrenje: -Stajnjajak 20 t/ha 2010. god. -NPK 15:15:15 300kg/ha zaorano -Urea 250 kg/ha predsetveno	ZP-735	51	14,5	5,79
	ZP-684	50	13,1	5,82
	ZP-666	50	13,3	7,19
	ZP-606	49	13,5	5,25
	ZP-600	50	13,3	6,64
	ZP-560	49	13	5,78
	ZP-555	50	12,1	6,01
	ZP-505	51	13,2	6,31
	ZP-434	55	12,6	4,94
	ZP-427	56	11,1	5,84
	ZP-341	55	12,5	5,82
	PONCHO	53	12,6	6,14
	AGRISTER	52	13	5,92
	LG 36.07	57	12	5,32
	LG 37.10	56	13	5,17
	TYREXX	51	13,1	5,04
	BERGXON	50	11,7	3,77
	AXXO	50	12,6	5,79
	OS-602	51	13,2	4,8
	OS-515	50	12,9	5,96
OS-5717	49	14	5,89	
AGS-83	50	16,3	6,82	
AGS-730	49	14,9	6,12	
AGS-500	53	12,8	6,96	
AGS-4	54	12,7	6,45	
AS-57	50	12,6	6,27	

AS-62	49	14,3	6,36
AS-63	49	15,8	6,52
AS-66	50	13,7	6,54
AS-72	49	14,7	6,18
PACO	51	13,1	6,1
SYCOR	50	13	5,55
PKB MAKSIM	49	14,6	6,35
PKB RUBIN	48	19,4	5,16
PKB DIJAMANT	50	13,6	6,74
PKB SREĆKO	49	13,9	6,26
PKB KONDOR	50	12,7	6,11
PKB DUKAT	51	15	7,01
PKB KRISTAL	49	15,6	5,93
NS-7020	49	12,8	5,3
NS-6102	50	13,4	6,05
NS-6083	51	12,9	7,16
NS-6030	50	16,7	7,01
NS-6010	51	12,2	6,22
NS-5043	50	13,3	5,85
NS-5053	51	13	5,22

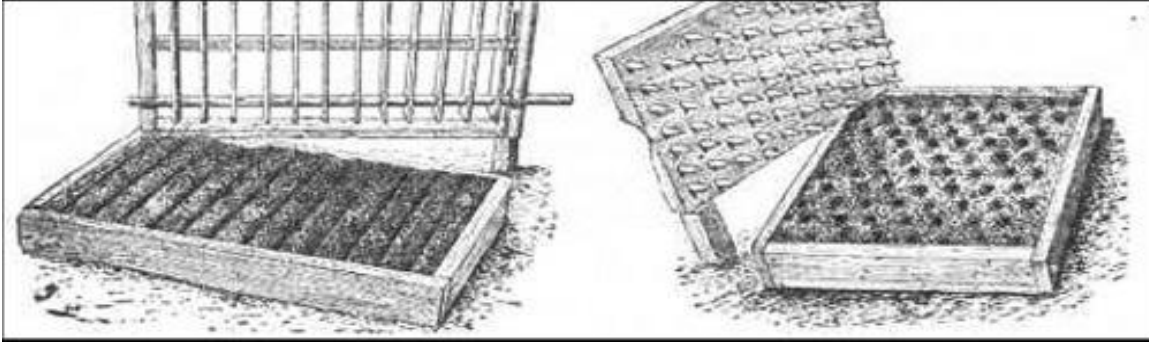
Savetodavac za ratarstvo
Dipl.ing. Miodrag Simić

SETVA U TOPLE LEJE

Rana proizvodnja rasada povrtarskih kultura u našim uslovima najčešće se obavlja u toplim lejama, koje mogu biti različitog tipa i namene.

Planirani prostor se najčešće prekrije folijom koja može biti jednoslojna ili dvoslojna i to se izvodi petnaest do dvadeset dana pre setve. U poslednje vreme veliki proizvođači koriste kontejnerske sisteme koji su praktičniji ali iziskuju značajnija sredstva dok kod manjih proizvođača i dalje je zastupljen starinski način uzgoja, koji je i dalje jako uspešan.

Na dnu tople leje najčešće se stavlja izolacioni materijal koji je debljine dvadesetak cm, u te svrhe najčešće se upotrebljava: kukuruzovina, suncokret, slama ili neke vrste stiropora, koje sprečavaju gubljenje toplote i upijaju suvišnu vodu. Na izolacioni materijal stavlja se sloj stajnjaka koji je šesdesetak cm. Stajnjak može biti topao i hladan, topaostajnjak se puši i oslobađa toplotu, mikroorganizmi su aktivni i vrše razlaganje. Da bi smo sprečili gubitak toplote, prvo se unese sloj debljine tridesetak cm, pa se dobro sabije, zatim ostatak stajnjaka koji takođe sabijamo.

U hladnom stajnjaku su zaustavljeni svi mikrobiološki procesi, pa se teško može dobiti potrebna količina toplote, njega mešamo sa toplim stajnjakom i ne sabijamo. Zatim napunjenu leju zatvorimo i ostavimo nedelju dana da se mikroorganizmi aktiviraju i razvije toplota, što i proveravamo u par navrata, otvorimo leju i proveravamo dali se temperatura povećava. U koliko je stajnjak hladan sipamo toplu vodu kako bi krenuli mikrobiološki procesi. Kada počnu mikrobiološki procesi sipa se negašen kreč koji oduzima vodu (gasi se), a time istovremeno i razvija toplotu. Postoje slučajevi da stajnjak ostane hladan, tada u njemu raspoređujemo cigle i umesto negašenim krečom površinu zalivamo krečnim mlekom, koja ima za cilj sprečavanje razvoja gljiva.

Pre setve preko stajnjaka postavljamo hranjivi supstrat, koga spravljamo od mešavine baštenske zemlje, peska i dobro zgorelog stajnjaka, treseta i komposta, preporučuje se i dodatak NPK đubriva u kol. 300-400 g/m².

Za setvu koristiti zdravo deklarirano seme kako bi se biljke u uslovima koje smo im obezbedili brzo razvile, bile zdrave u dobroj kondiciji. Mlade biljke treba redovno pregledati, kako bi smo blagovremeno reagovali u koliko se pojave paraziti koji izazivaju poleganje (*Pythium* i *Fusarium*) Takvu zarazu moramo brzo sprečiti, jer se brzo širi na krugove i napada najčešće rasad: paradajza, paprike, krastavac, kupus, salatu i tikve.

Naj važnije mere zaštite su preventivne: redovno provetravanje, parazitima odgovara hladno i vlažno zemljište. Zato je jako bitno prilikom pikiranja rasada, biljke zaštitimo od gljiva koje izazivaju poleganje preparatima: Proplant, Previkur ili nekim sl.

Savetodavac za ratarstvo
Dipl. ing Dragan Mijušković

POVRTARSTVO

SPANAC

Spanać se proizvodi iz semena koje se seje od ranog proleća do kasne jeseni. U baštenskoj proizvodnji spanaća, zbog bržeg klijanja, dobro je da se seme pre setve potopi u vodu dva dana. Seje se samo u vlažno zemljište. Kada su povoljni uslovi niče za 6-8 dana, a ako je tlo suvo ova faza produžava se na 14-20 dana. Gajenjem na otvorenom polju mlade biljke otpornih sorti dobro prezimljavaju ispod snega dajući

visoke prinose. Uobičajeni rokovi setve spanaća su mart i april u proleće, a septembar i novembar u jesen.

Spanać posejan u martu za berbu stiže u maju. Setvom u septembru omogućava se berbe krajem novembra, a iz novembarske setve prezimljava i bere se tokom aprila. Spanać se u našim uslovima uglavnom gaji kao prolećni ili jesenji usev, jer bi pri dugom danu i visokim temperaturama veoma brzo raslo u cvetno stablo.

Zbog kratke vegetacije i relativno plitkog korenovog sistema, biljke će nesmetano rasti samo kada je ravnomerno snadbevanje vodom. Zahteva plodno zemljište, lako po mehaničkom sastavu i propustljivo za vodu, pa može da posluži kao indikator plodnosti zemljišta.

Spanać dolazi na drugo mesto u plodoredu i ne đubri se direktno stajnjakom i to ne zbog toga što ne reaguje dobro na stajnjak nego što ima kratku vegetaciju i ne bi iskoristio dobro stajnjak, kao i da se izbegne preobilna azotna ishrana pri kojoj dolazi do nakupljanja nitrata i nitrita.

Uz osnovnu obradu zemljišta potrebno je uneti i jednu polovinu predviđenih fosfornih i kalijumovih đubriva, a ostatak zajedno sa 1/2 azotnih đubriva uneti tokom površinske pripreme zemljišta. Ukoliko je spanać posejan u rano proleće, dovoljno je samo jedno prihranjivanje i to pre kultiviranja i navodnjavanja da bi se đubrivo što pre unelo u zemljište i bilo dostupno biljci. Pri ozimoj proizvodnji pred setvu se daje 1/2 NPK đubriva dok druga polovina se daje u proleće. Spanać se obično đubri sa 80 – 100 kg/ha azotnim, fosfornim i kalijumovim đubrivima.

Nega useva spanaća sastoji se u borbi protiv korova, bolesti i štetočina, prihranjivanju i kultiviranju. Do zatvaranja redova ako je moguće treba izvršiti jedno međuredno kultiviranje. Kod ozime proizvodnje u normalnim uslovima nema potrebe za zalivanjem. Međutim u sušnim uslovima neophodno je zalivanje radi kvalitetnog nicanja i u uslovima sušnog proleća, takođe treba redovno zalivati jer je spanać veoma osetljiv na nedostatak vlage.

Berba spanaća počinje kada biljke obrazuju 5-6 listova. Pri baštinskoj proizvodnji spanać se bere sukcesivno. Za bliže tržište spanać se bere ujutro, dok ima rose, a za dalji transport bere se kad je suv. Spanać se loše čuva i treba izbegavati čuvanje ubranog spanaća, jer tada intenzivno nakuplja nitrata i nitrite, naročito u nepovoljnim uslovima čuvanja.

Savetodavac za povrtarstvo
Dipl.ing. Mira Miljković

VOĆARSTVO

IZBOR TERENA I PRIVODENJE ZEMLJIŠTA ZA ZASNIVANJE ZASADA VINOVE LOZE

Vlažna zemljišta, depresije u kojima se dugo zadržavaju hladne vazdušne mase, nedovoljno osunčani i provetreni tereni nisu pogodni za gajenje vinove loze. Takođe ravničarski tereni na kojima se javljaju pozni prolećni i rani jesenji mrazovi mogu se sa manje uspeha koristiti za podizanje zasada. Blago brežuljkasti tereni južne i jugoistočne

ekspozicije su najpovoljnije za gajenje vinove loze. Pogodne su blage padine na kojima nije mnogo izražena erozija. Uz sve to neophodni su i odgovarajući zemljišni uslovi. Zemljišta lakšeg mehaničkog sastava, sa više krupnijih čestica peska i šljunka, su pogodnija od zbijenih i glinovitih zemljišta. Reakcija zemljišta se odražava na rast i razviće vinove loze a za nju je najpovoljnije zemljište čija je reakcija slabo kisela (pH 5.5 – 6.5)

Imajući sve ovo u vidu, pre zasnivanja zasada je neophodno izvesti ocenu terena za zasnivanje zasada

Da bi se brižljivo odabrano zemljište privelo kulturi vinove loze ono mora biti prethodno iskrčeno (moraju se ukloniti sve drvenaste biljke), zatim adekvatno odmoreno ili dezinfikovano, naročito ako su na njemu bili zasadi vinove loze , voćaka i drugo.

Nakon toga, zemljište se izravna, odnosno uklone manje depresije koje mogu biti kasnije smetnja za prolaz mehanizacije a i izvor zaraze u vinogradima , jer u depresijama se stvaraju povoljni uslovi za razvoj bolesti.

Sledi meliorativno đubrenje, koje se obavlja posle agrohemijske analize zemljišta a ono podrazumeva nadoknađivanje nedovoljnih količina humusa, fosfora i kalijuma i kalcifikaciju kiselih zemljišta. Njime se vinovoj lozi obezbeđuju, bar za prvo vreme, optimalni uslovi ishrane najneophodnijim elementima. Nakon meliorativnog đubrenja, kao obavezna mera se primenjuje rigolovanje. Ovo je jedna od najvažnijih mera kojom se zemljište duboko ore (60-90 cm) i prevrće, a doprinosi poboljšanju vodnih, vazdušnih i toplotnih osobina zemljišta. Ova mera je neophodna i zbog razbijanja tzv. B horizonta, koji je nepropusan za vodu, a visok nivo podzemne vlage može biti poguban za vinograd. Bez adekvatnog rigolovanja vinograd ne bi trebalo saditi. Nezamislivo je saditi vinograd „pod plug“, „ašov“, „kramp“. Tako posađeni vinogradi su manje dugovečni, nedovoljne produktivnosti – jednostavno to treba što pre izbaciti iz prakse.

Meliorativno đubrenje i rigolovanje (negde riperovanje) zemljišta su obavezni za zasnivanje zasada.

Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo
Dipl.ing. Dejan Jocić

ZAŠTITA BILJA

PARAZITI SEMENA STRNIH ŽITA

Svake godine pojedini poljoprivredni proizvođači seju njive semenom iz sopstvenih ambara. Setva nedeklarisanim semenom ranijih godina dostigla je i 50 % površina. Na takvom semenu često se sreće veći broj parazita semena ,najčešće gljiva.Većina parazita je zajednička za sva strna žita a manji broj je specifičan za pojedine vrste biljaka.

Glavnice i gari

Obična glavница pšenice *Tilletia tritici* –klas ima sivoplavičastu boju sa nakostrešenim klasićima ,zaražena zrna ispunjena su prašnom masom .Parazit se prenosi zaraženim semenom i prenosi se samo dok ne izbije prvi list. **Patuljasta glavница pšenice**

T.controversa izaziva smanjenje visine zaraženih biljaka za polovinu ili trećinu, a obolela zrna imaju jak miris na trulu ribu. Osim semenom prenosi se i vetrom, semenom i žetvom, a u zemlji spore mogu da zadrže klijavost i do 20 godina. **Gar pšenice** *Ustilago tritici* prenosi se semenom u vidu micelije koja se nalazi pored klice, i klijanjem prodiire u temeni meristem, prati rast biljke sve do klasanja. Obolele biljke klasaju ranije od drugih a klas se pretvara u crnu prašnu masu. **Otkrivena gar ječma** *Ustilago nuda* **pokrivena gar ječma** *Ustilago hordei* javlja se češće nego gar pšenice, zaražava ječmam u vreme klijanja i nicanja biljaka.

Prouzrokovajući pegavosti

Pegavost lista i klasa pšenice *Leptosphaeria nodorum* prenosi se semenom. Simptomi se javljaju na plevama stablu, lisnom rukavcu a tople i vlažne jeseni sa temperaturom 15-20° C pogoduju širenju bolesti. **Zutomrka pegavost lista** *Helminthosporium tritici* napada pšenicu i tritikale i 25 vrsta iz porodice trava. Zaraženo seme se može prepoznati po karakterističnoj ružičasto žutoj pigmentaciji. **Prugavost lišća ječma** *H.graminearum* primarnu infekciju ostvaruje na niskim temperaturama (optimum 2° C).

Fuzarioze starih žita

Nalaze se često u zemljištu ali se mogu prenositi i semenom. **Snežna plesan** javlja se se javlja na oslabljenim biljkama u proleće na temperaturi od 5-10°C i visokoj vlažnosti zemljišta posle otapanja snega. **Fuzariozna trulež korena i prizemnog dela stabla** sreće se u stresnim uslovima (suša, visoke temperature, pregusti usevi, suvišak azote) u toku cvetanja, mlečne i voštane zrelosti. **Fuzarioza klasa** može se očekivati u uslovima učestalih padavina tokom cvetanja pšenice.

Uticaj parazita na klijavost i truljenje semena

Suvo propadanje semena nastaje pod uticajem gljiva *Penicillium* i *Aspergillus*. Ono nastaje setvom semena u suvo zemljište nepovoljno za klijanje i nicanje. Ove gljive izazivaju gubitak klijavosti i propadanje semena i na uskladištenom semenu pšenice kad nisu ispoštovana pravila o sadržaju vlage u zrnu ili u vazduhu skladišta.

Suzbijanje

- Ako se koristi nedeklarisano seme treba ga tretirati fungicidima na bazi:
- tebukonazola (Akord 060 FS, Raxil 060 FS) 50 ml na 100 kg semena uz 500-1000 ml vode,
  - mankozeba (Mankogal FS, Mankoseed) – 250r na 100 kg semena bez dodatka vode
  - dinikonazola (Semesan extra prah) – 200 ml na 100 kg semena
  - tirama (Royal-flo)-230 gr na 100 kg semena
  - tiram+ karboksini (Vitavax 200 FF) 300ml na 100 kg semena

Agrotehničke mere (Plodored; Optimalno vreme, dubina i gustina setve ;Dublje zaoravanje žetvenih ostataka) doprinose brzom nicanju i optimalnom razvoju biljaka. Na taj način omogućava se biljkama da budu korak ispred patogena i da daju dobar prinos.

Savetodavac za zaštitu bilja
Dipl.ing. Ružica Đukić